

ЗАКОН ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА РАБОТНИТЕ ОДНОСИ

Сл. Весник на Р. Македонија бр.130/09 од 28.10.2009 година

Член 1

Во Законот за работните односи ("Службен весник на Република Македонија" бр. 62/2005,106/2008 и 161/2008), во членот 5 став 1 точка 3 на крајот на реченицата сврзникот "и" се заменува со точка и запирка.

Во точката 4 точката се заменува со точка и запирка и се додаваат четири нови точки 5, 6, 7 и 8, кои гласат:

"5. **"Работно време"** е секој период во кој работникот работи и е на располагање на работодавачот за извршување на работите и работните задачи согласно со закон;

6. **"Време за одмор"** е секој период кој не е работно време;

7. **"Работа во смени"** значи секоја метода на организирање на работата во смени во која работниците се сменуваат едни по други на исто работно место во согласност со одреден план и кое може да биде континуирано или со прекини, вклучувајќи ја потребата за работниците да работат во различно време во даден период на денови или недели и

8. **"Сменски работник"** е секој работник чијшто распоред на неговата работа е дел од работа во смени."

Член 2

Во член 13 ставот 3 се менува и гласи:

"3) Работодавачот е должен да поднесе пријава/одјава (образец М1/М2) за работникот во задолжително социјално осигурување (пензиско и инвалидско, здравствено и осигурување во случај на невработеност), во согласност со посебните прописи, во Агенцијата за вработување на Република Македонија, по електронски пат или непосредно во Агенцијата, пред работникот да стапи на работа. Заверена фотокопија од пријавата му се врачува на работникот во рок од три дена од денот на стапувањето на работа.

Член 3

Во членот 23 став 1 сврзникот "и" се заменува со запирка, а по зборот "дена" се додаваат зборовите: "и рокот во кој работодавачот по истекот на рокот за пријавување ќе изврши избор, доколку со друг закон поинаку не е определено".

Член 4

Во членот 106 став 3 по зборовите: "ноќна работа" се додаваат зборовите: "работа на дежурство, согласно закон".

Член 5

Во членот 117 став 2 зборот "десет" се заменува со зборот "осум".

По ставот 2 се додава нов став 3, кој гласи:

"3) За работниците од Министерството за внатрешни работи, кои вршат посебни должности и овластувања согласно со посебен закон, прекувремената работа

може да трае подолго од 190 часа годишно, поради извршување на итни и неодложни работи, по претходно дадена писмена согласност на работникот." Ставовите 3, 4 и 5 стануваат ставови 4, 5 и 6.

Член 6

Насловот на членот 118 се менува и гласи: "Дежурство во здравството".

Член 7

Во членот 118 зборовите: "како прекувремена работа" се бришат.

Член 8

По членот 122 се додава нов наслов и нов член 122-а, кои гласат:

"Скратено работно време во посебни услови

Член 122-а

- 1) На работникот кој работи на особено тешки, напорни и штетни по здравјето работи, а чие штетно влијание врз неговото здравје, односно работна способност не може во целост да се отстрани со заштитни мерки, работното време му се скратува сразмерно на штетното влијание врз неговото здравје, односно работна способност, во согласност со закон и колективен договор.
- 2) При остварување право на плата и другите права од работен однос, скратеното работно време од ставот 1 на овој член се изедначува со полното работно време.
- 3) Како особено тешки, напорни и штетни по здравјето работи се сметаат: особено тешка физичка работа; работа под зголемен атмосферски притисок; работа под зголемена бучавост; работа во вода или влага; работа изложена на јонизирачки зрачења; работа со болни од заразни болести и со заразни материјали; работа на хируршки интервенции во операциони сали; работа во областа на психијатријата; работа со лица со најтешки пречки во психичкиот развој; работа во судска медицина и патолошка анатомија; работа со нагрзувачки материјали; работа на летачки персонал; балетски изведби; музичари на дувачки инструменти; играорци и оперски солисти; работа во близина на напон или под напон и работа на височина или длабочина.
- 4) Одобрение за работа со скратено работно време од ставот 3 на овој член дава министерот надлежен за работите од областа на трудот, врз основа на претходно прибавено мислење од здравствена установа која врши дејност медицина на трудот и мислење од инспекција на трудот.
- 5) Барање за покренување на постапка за добивање на одобрение за работа со скратено работно време може да поднесе работникот или синдикалната организација до работодавачот.
- 6) Здравствената установа која врши дејност медицина на трудот и инспекцијата на трудот мислењето од ставот 4 на овој член го доставуваат врз основа на претходно изготвен и доставен елаборат од работодавачот.
- 7) Барање за добивање одобрение за работа со скратено работно време поднесува работодавачот до министерството надлежно за работите од областа на трудот.
- 8) Кон барањето за добивање одобрение од ставот 4 на овој член работодавачот доставува мислење од здравствена установа која врши дејност медицина на трудот и мислење од инспекција на трудот.
- 9) Доколку инспекцијата на трудот утврди дека постојат условите од ставот 1 на овој член, со решение ќе му нареди на работодавачот да покрене постапка за утврдување на скратено работно време.

10) Работникот кој работи на работи од ставот 1 на овој член не смее да работи на тие работи прекувремено, ниту може да се вработи кај друг работодавач на истите работи, за времето за кое работи со скратено работно време."

Член 9

По членот 124 се додава нов наслов и нов член 124-а, кои гласат:

"Работа во смени

Член 124-а

- 1) Работодавачот може да ја организира работата и во смени.
- 2) Работа во смени значи секој метод на организирање на работата во смени во која работниците се сменуваат еднопосредно на исто работно место во согласност со одреден план и кое може да биде континуирано или со прекини, вклучувајќи ја потребата за работниците да работат во различно време во даден период на денови или недели.
- 3) Планот од ставот 2 на овој член се доставува и до синдикалната организација кај работодавачот, најмалку десет работни дена пред примената на планот."

Член 10

Членот 127 се менува и гласи:

- "1) Ноќна работа се смета работењето во ноќно време.
- 2) Ноќно време е периодот меѓу 22,00 часот и 6,00 часот наредниот ден.
- 3) Работодавачот, кој користи редовно работници за ноќна работа е должен да ја извести инспекцијата на трудот."

Член 11

Во насловот на членот 128 зборот "ноќе" се заменува со зборовите: "ноќно време".

Член 12

Во членот 128 став 3 по зборот "Работодавачот" се става запирка и се додаваат зборовите: "на негов трошок", а зборот "ноќе" се заменува со зборовите: "ноќно време".

Во точката 4 точката се заменува со запирка и се додаваат зборовите: "пред нивно ангажирање во ноќна работа и во редовни временски периоди утврдени со закон."

Член 13

Во насловот на членот 129 зборот "ноќе" се заменува со зборовите: "ноќно време".

Член 14

Во членот 129 став 1 зборовите: "ноќе до четири месеца" се заменуваат со зборовите: "ноќно време", а зборот "дневно" се заменува со зборовите: "на секои 24 часа".

Член 15

Во членот 132 став 1 зборовите: "со полно работно време" се заменуваат со зборовите: "шест часа и подолго од шест часа".

Во ставот 4 зборовите: "еден час" се заменуваат со зборовите: "два часа".

Член 16

Насловот на член 133 се менува и гласи: "Дневен одмор".

Член 17

Во членот 133 ставот 1 се менува и гласи:

"1) Работникот има право на дневен одмор од најмалку 12 часа непрекинато во текот на 24 часа."

Ставот 2 се брише.

Член 18

Во членот 134 став 1 точката се заменува со запирка и се додаваат зборовите: "плус 12 часа дневен одмор од членот 133 на овој закон".

Член 19

Во членот 137 став 1 по бројот "20" се додава зборот "работни".

Член 20

Во членот 145 ставот 1 се менува и гласи:

"1) Работникот по престанувањето на работниот однос по кој било основ има право на обештетување за неискористениот годишен одмор."

Член 21

Во членот 182 став 1 зборовите: "и еден кој заеднички ќе го определат" се бришат.

Член 22

Во членот 188 став 2 по зборот "располагање" се става запирка и се додаваат зборовите: "начинот, условите и органите кои одлучуваат за поделба на имотот на синдикатот, односно здружението на работодавачи во случај на престанок на дејствување".

Член 23

Членот 189 се менува и гласи:

"1) Синдикална организација на ниво на работодавач стекнува својство на правно лице со денот на упис во Централниот регистар на Република Македонија.

2) Синдикат на повисоко ниво, односно здружение на работодавачите на повисоко ниво стекнува својство на правно лице со денот на упис во Централниот регистар на Република Македонија, по претходен упис во регистарот на синдикати, односно регистарот на здруженија на работодавачи."

Член 24

Во членот 190 став 1 пред зборот "Синдикатите" бројот "1)" се заменува со бројот "(1)", а по зборот "регистарот" се додаваат зборовите: "на синдикати, односно регистарот на здруженија на работодавачи".

Член 25

Во членот 191 ставот 1 се менува и гласи:

"1) Запишувањето во регистарот од членот 190 став 1 на овој закон се врши врз основа на барање на синдикат на повисоко ниво, односно на здружение на работодавачи на повисоко ниво."

Член 26

Во членот 192 став 1 по зборот "синдикатот" се додаваат зборовите: "на повисоко ниво", а по зборот "решение" точката се заменува со запирка и се додаваат зборовите: "од кое еден примерок се доставува до Централниот регистар на Република Македонија".

Член 27

Во членот 194 став 3 по зборот "постапува" се додаваат зборовите: "под условите и".

Ставот 4 се брише.

Член 28

Членот 201 се менува и гласи:

"Синдикатот, односно здружението на работодавачите престанува да дејствува ако така одлучи надлежното тело на синдикатот, односно здружението на работодавачите кое со статутот е овластено да одлучува за престанок на дејствување на синдикатот, односно здружението."

Член 29

Во членот 202 по ставот 5 се додаваат два нови става 6 и 7, кои гласат:

"6) Врз основа на правосилна пресуда, органот надлежен за водење на регистар, ги брише организациите од регистарот.

7) Примерок од правосилна пресуда од ставот 5 на овој член се доставува и до Централниот регистар на Република Македонија."

Член 30

Во членот 204 пред зборовите: "На ниво" се додава бројот "1", а во точката 1 зборот "стопанството" се заменува со зборовите: "приватниот сектор од областа на стопанството".

По ставот 1 се додава нов став 2, кој гласи:

"2) Општиот колективен договор за јавниот сектор се однесува на органите на државната власт и други државни органи, органите на единиците на локалната самоуправа, установите, јавните претпријатија, заводите, агенциите, фондовите и други правни лица кои вршат дејност од јавен интерес."

Член 31

Во членот 205 ставот 1 се менува и гласи:

"1) Општиот колективен договор за приватниот сектор од областа на стопанството се применува непосредно и е задолжителен за работодавачите и вработените во приватниот сектор."

По ставот 1 се додава нов став 2, кој гласи:

"2) Општиот колективен договор за јавниот сектор се применува непосредно и е задолжителен за работодавач и вработените во јавниот сектор."

Ставот 2 станува став 3.

Член 32

Во насловот на членот 211 по зборот "синдикатот" се додаваат зборовите: "и на здружението на работодавачи".

Член 33

Членот 211 се менува и гласи:

"1) Репрезентативност на синдикат за територијата на Република Македонија, односно на здружение на работодавачи за територијата на Република Македонија се определува заради учество во трипартитни тела за социјално партнерство и трипартитни делегации на социјалните партнери.

2) Репрезентативност на синдикат на ниво на јавен сектор се определува заради учество во колективно договарање на ниво на јавен сектор.

3) Репрезентативност на синдикат, односно на здружение на работодавачи на ниво на приватен сектор од областа на стопанството, се определува заради

учество во колективно договарање на ниво на приватен сектор од областа на стопанството.

4) Репрезентативност на синдикат, односно здружение на работодавачи на ниво на гранка, односно оддел се определува заради учество во колективно договарање на ниво на гранка, односно оддел.

5) Репрезентативност на синдикат на ниво на работодавач се определува заради учество во колективно договарање на ниво на работодавач."

Член 34

Членот 212 се менува и гласи:

"1) Репрезентативен синдикат за територијата на Република Македонија е синдикат кој ги исполнува следниве услови:

1. да е запишан во регистарот на синдикати кој го води министерството надлежно за работите од областа на трудот;

2. во него да членуваат најмалку 10% од вкупниот број на вработени во Република Македонија кои плаќаат членарина на синдикатот;

3. да здружува најмалку три синдикати на национално ниво од различни гранки, односно оддели кои се запишани во регистарот на синдикати кој се води во министерството надлежно за работите од областа на трудот;

4. да дејствува на национално ниво и да имаат регистрирани членки во најмалку 1/5 од општините во Република Македонија;

5. да дејствува во согласност со својот статут и демократските принципи и

6. во него да членуваат синдикати кои потпишале или пристапиле на најмалку три колективни договори на ниво на гранка, односно оддел.

2) Репрезентативен синдикат на ниво на јавен сектор е синдикатот кој е запишан во регистарот на синдикати кој го води министерството надлежно за работите од областа на трудот и во кој се зачленети најмалку 20 % од бројот на вработени во јавниот сектор и кои плаќаат членарина.

3) Репрезентативен синдикат на ниво на приватен сектор од областа на стопанството е синдикатот кој е запишан во регистарот кој го води министерството надлежно за работите од областа на трудот и во кој се зачленети најмалку 20 % од бројот на вработени во приватниот сектор од областа на стопанството и кои плаќаат членарина.

4) Репрезентативен синдикат на ниво на гранка, односно оддел е синдикат кој е запишан во регистарот кој го води министерството надлежно за работите од областа на трудот и во кој се зачленети најмалку 20% од бројот на вработени во гранката, односно одделот и кои плаќаат членарина.

5) Репрезентативен синдикат на ниво на работодавач е синдикат во кој се зачленети најмалку 20% од бројот на вработени кај работодавачот и кои плаќаат членарина."

Член 35

Членот 213 се менува и гласи:

"1) Репрезентативно здружение на работодавачите за територијата на Република Македонија е здружение кое ги исполнува следниве услови:

1. да е запишано во регистарот на здруженија на работодавачи кој го води министерството надлежно за работите од областа на трудот;

2. во здружението да се зачленети најмалку 5% од вкупниот број работодавачи во приватниот сектор од областа на стопанството во Република Македонија или работодавачите членки на здружението да вработуваат најмалку 5% од вкупниот број вработени во приватниот сектор во Република Македонија;

3. членки на здружението да бидат работодавачи од најмалку три гранки, односно оддели;

4. да има свои членки во најмалку 1/5 од општините во Република Македонија;

5. да склучило или пристапило на најмалку три колективни договори на ниво на гранка, односно оддел и

6. да дејствува во согласност со својот статут и демократските принципи.

2) Репрезентативно здружение на работодавачи на ниво на приватен сектор од областа на стопанството е здружение кое е запишано во регистарот кој го води министерството надлежно за работите од областа на трудот и во кое се зачленети најмалку 10% од вкупниот број работодавачи во приватниот сектор или работодавачите членки на здружението да вработуваат најмалку 10% од вкупниот број вработени во приватниот сектор.

3) Репрезентативно здружение на работодавачи на ниво на гранка, односно оддел е здружение кое е запишано во регистарот кој го води министерството надлежно за работите од областа на трудот и во кое се зачленети најмалку 10% од вкупниот број работодавачи во гранката, односно одделот или работодавачите членки на здружението да вработуваат најмалку 10% од вкупниот број вработени во гранката, односно одделот."

Член 36

По членот 213 се додаваат шест нови наслови и шест нови члена 213-а, 213-б, 213-в, 213-г, 213-д и 213-ѓ, кои гласат:

"Орган надлежен за утврдување на репрезентативноста

Член 213-а

Репрезентативноста на синдикат, односно на здружение на работодавачи на ниво на Република Македонија, на ниво на јавен сектор, на ниво на приватен сектор од областа на стопанството и на ниво на гранка, односно оддел согласно со Националната класификација на дејности, ја утврдува министерот надлежен за работите од областа на трудот, на предлог од Комисија за утврдување на репрезентативноста (во натамошниот текст: Комисијата), во согласност со овој закон.

Состав и начин на работа на Комисијата

Член 213-б

1) Комисијата е составена од девет члена, од кои по три претставника на Министерството за труд и социјална политика, Министерството за правда и Министерството за економија.

2) Регистрирани синдикати и здруженија на работодавачи на национално ниво можат да определат свој претставник кој ќе присуствува при работата на Комисијата.

3) Претставниците на министерствата од ставот 1 на овој член ги именува Владата на Република Македонија на предлог на министерот за труд и социјална политика.

4) Административно-стручните работи за работа на Комисијата ги врши Министерството за труд и социјална политика.

5) Начинот на работа на Комисијата се определува со Деловник за работа на Комисијата.

Барање за утврдување на репрезентативност

Член 213-в

1) Барање за утврдување на репрезентативност до Комисијата доставува синдикат, односно здружение на работодавачи на повисоко ниво.

2) Со барањето се поднесуваат и докази за исполнување на условите за репрезентативност, и тоа:

1. решение од уписот во регистарот на синдикати, односно решение од уписот во регистарот на здруженија на работодавачите;
2. список на членовите на синдикатот кои плаќаат членарина заверен од страна на овластен претставник на синдикатот и работодавачот и пристапници на членовите, односно доказ за членство на работодавачите во здружението на работодавачите;
3. список на склучени колективни договори или колективни договори на кои им пристапил синдикатот, односно здружението на работодавачи;
4. список на синдикати - членки на синдикатот по гранки, односно оддели, односно список на работодавачи членки по гранки, односно оддели и
5. список на локалните синдикати - членки, односно работодавачи по општини со седиште и адреса.

3) По завршувањето на постапката за утврдување на репрезентативноста, пристапниците од ставот 2 на овој член се враќаат на синдикатите.

4) Работодавачот е должен, на барање на синдикатот да издаде потврда со списокот на членовите на синдикатот кои се вработени кај него и плаќаат членарина.

Постапка по барањето

Член 213-г

- 1) Комисијата утврдува дали барањето и поднесените докази се во согласност со овој закон.
- 2) Министерот надлежен за работите од областа за трудот, на предлог на Комисијата, донесува решение за репрезентативност.
- 3) На решението за репрезентативност од ставот 2 на овој член може да се поднесе жалба до Владата на Република Македонија.
- 4) Против решението од ставот 3 на овој член може да се заведе управен спор пред надлежен суд.

Преиспитување на репрезентативноста

Член 213-д

- 1) Репрезентативноста се определува за временски период од три години, од денот на донесувањето на решението.
- 2) Синдикат и здружение на работодавачи можат да поднесат барање за преиспитување на репрезентативноста, по истекот на период од една година од денот на донесувањето на решението за утврдување на репрезентативност.
- 3) Барањето за преиспитување на репрезентативноста кое се поднесува до Комисијата содржи име на синдикатот или здружението на работодавачи, нивото на основање, бројот на решението за регистрација, причините за барање за преиспитување на репрезентативноста и наведување на докази по истото.
- 4) Комисијата поведува постапка за утврдување на репрезентативноста, согласно со членот 213-г од овој закон.

Објавување на решение

Член 213-ѓ

Решението за репрезентативноста се објавува во "Службен весник на Република Македонија".

Член 37

Во членот 216 пред зборот "Општиот" се додава бројот "1", по зборот "договор" се додаваат зборовите: "за приватниот сектор", а зборовите: "територијата на Република Македонија" се заменуваат со зборовите: "приватниот сектор од областа на стопанството".

По ставот 1 се додава нов став 2, кој гласи:

"2) Општиот колективен договор за јавниот сектор, го склучува репрезентативниот синдикат во јавниот сектор и министерот надлежен за работите од областа на трудот, по претходно овластување од Владата на Република Македонија."

Член 38

Во насловот на членот 217 и во членот 217 зборот "дејност" се заменува со зборот "оддел", а зборот "дејноста" се заменува со зборот "одделот".

Член 39

Во членот 231 по ставот 2 се додава нов став 3, кој гласи:

"3) Известување за склучување на колективен договор на ниво на работодавач и времето за кое е склучен се доставува до министерството надлежно за работите од областа на трудот, во рок од осум дена од неговото склучување."

Ставот 3 станува став 4.

Член 40

Во членот 246 став 4 зборовите: "синдикатот и здружението на работодавачите" се заменуваат со зборовите: "репрезентативните синдикати на територијата на Република Македонија и репрезентативните здруженија на работодавачи на територијата на Република Македонија".

Член 41

Во членот 251 ставот 1 се брише, а ставот 2 станува став 1.

Член 42

Во членот 259 став 1 точка 1 по зборот "договор" точката и запирката се бришат и се додаваат зборовите: "и за кое не поднел пријава за задолжително социјално осигурување".

Точката 2 се брише.

Точките 3, 4 и 5 стануваат точки 2, 3 и 4.

Во ставот 2 броевите: " 2, 3 и 5" се заменуваат со броевите: "2. и 4.", а бројот "4" се заменува со бројот "3."

Член 43

Во членот 265 став 1 по точката 7 се додава нова точка 8, која гласи: "8. за неспроведување на колективен договор (член 223 став 1);".

Точката 8 станува точка 9.

Член 44

Во членот 266-г став 7 зборовите: "и државниот инспекторат за труд" се бришат.

ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 45

Синдикатите и здруженијата на работодавачи на повисоко ниво регистрирани пред денот на влегувањето во сила на овој закон се должни да се

пререгистрираат во министерството надлежно за работите од областа на трудот, во согласност со овој закон, во рок од три месеца од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 46

- 1) Комисијата се формира во рок од 15 дена од денот на влегувањето во сила на овој закон.
- 2) Барање за утврдување на репрезентативност, согласно со овој закон, синдикатите и здруженијата на работодавачи доставуваат во рок од 30 дена од денот на формирањето на Комисијата.

Член 47

- 1) Општите колективни договори се усогласуваат со одредбите од овој закон во рок од шест месеца од денот на влегувањето во сила на овој закон.
- 2) Колективните договори на ниво на гранка, односно оддел и колективните договори на ниво на работодавач се усогласуваат во рок од шест месеца од потпишувањето на општите колективни договори.

Член 48

Одредбите од колективните договори кои нема да се усогласат во рокот од членот 47 на овој закон престануваат да важат.

Член 49

Во целиот текст на Законот за работните односи по зборот "гранка", односно "гранки" во кој било род и број се додаваат зборовите: "односно оддел, согласно со Националната класификација на дејности".

Член 50

Се овластува Законодавно-правната комисија во Собранието на Република Македонија да утврди пречистен текст на Законот за работните односи.

Член 51

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".